

Монголів. Німо, непорушно, мов деревляні стовпи, стояли на берегах Тухольці; навіть найзавзятійші не могли без дрожі, без зойку, без сліз глядіти на ту громадну загибель людей.

Мов остовпілий глядів на сю страшну картину Бурунда бегадир. Хоч йому самому грозила неменша небезпска, хоч вода у його людей сягала вже по пахи, а бистрі течії, що потворилися в воді, валили із ніг і нагадували їм наглу потребу повороту на своє безпечне становище, — то прецінь довгу хвилю Бурунда стояв на місці, рвучи собі волосе і видаючи з горла страшні, беззв'язні окрики на вид загибелі свого війська. Ніхто не сьмів обізвати ся до нього словом у тій страшній хвилі: всі стояли довкола нього, тремтячи, борикаючись з надсильним ворогом — водою.

— Ходімо! — сказав на останку Бурунда. І вони почали простувати до тої купи каменя, яку виставили Туркомани проти здобутого становища. Тай пора була! Вода змагала ся чим раз дужше. Між ними а їх становищем утворив ся широкий вир, який вони могли перебути тільки купою, побравши ся за руки. Тільки велитень Бурунда йшов передом сам могутніми грудьми розбиваючи люті хвилі, мов островець серед моря стояла горстка вояків на їх становищу, по пояс у воді, з луками все ще нап'ятими й виміреними на опущене тухольське становище. У тих небезпека не знищила військового послуху. На щасте, се-ся купа каменя була більша від інших, зложена з великих брил і плит, я-е в воді можна було так легко піддегнути. Більше як сто могло вигідно стояти на ній у боєвих поставках, а як раз сьмько було людей довкола Бурунди, не числячи тих, яких він лишив під скалою. Ставши на тій купі легке якось відітхнули товариші Бурунди. Поперед усього вони позирнули на тих своїх товаришів, що лишили їх були під скалою, числом сорок хлопа. В тім місці шаліла тепер люта хвиля, розбиваючись о зубці скали і прискаючи далеко срібною піною. З Туркоманів не було вже ані сліду, тільки часом, коли хвиля на момент улягла ся, щось чорніло ся на чорнім камени; се був одинокий живий іще чоловік із тої дружини: заковязлими пальцями він держав ся скали, хоч як шарпала і рвала його люта хвиля. Він не кричав, не кликав ратунку, тільки гоїдав ся за кожним пливом води, поки в кінці її він не щез, мов листок сполоस्कаний водою.

Бурунда німий, синій з натуги і злости, зирнув довкола по долині. Страшні крики і зойки стихли вже. В вирах купами крутили ся трупи, де-де виставляючи з води то затиснені п'ястуки, то ноги, то голови. Тільки десять куп, мов десять чорних островів, стояло ще живих на своїх кам'яних баштах, але й то вже бу